

קביעת קו התיחום הימי הצפוני של מימי החופין והאזור הכלכלי הבלעדי של מדינת ישראל

בים התיכון

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ם :

- א. כי קו התיחום הימי הצפוני של מימי החופין והאזור הכלכלי הבלעדי של מדינת ישראל בים התיכון נקבע בהתאם לרשימת הקואורדינאטות הגיאוגרפיות המצורפות בתוספת להחלטה זו.
- ב. למסור הודעה לאו"ם בערוצים המקובלים על החלטה זו.
- ג. לייפות את כוחו של שר החוץ בכל הנוגע לביצוע החלטה זו.

תוספת

רשימת קואורדינאטות גיאוגרפיות (בדאטום WGS84) של קו התיחום הימי הצפוני של מימי החופין
ושל האזור הכלכלי הבלעדי של מדינת ישראל בים התיכון

נקודה	קו רוחב	קו אורך
31	33° 5' 39.5"	35° 6' 13"
32	33° 6' 23"	35° 4' 10"
33	33° 6' 39"	35° 3' 3"
34	33° 10' 33.5"	34° 53' 11"
35	33° 13' 9"	34° 46' 38"
1	33° 38' 40"	33° 53' 40"

דברי הסבר

1. אזור מימי החופין של מדינת ישראל הינו אזור ימי שרוחבו 12 מיילים ימיים מקו חוף המדינה, שבו ישראל מפעילה ריבונות מלאה.
2. האזור הכלכלי הבלעדי בים (להלן "האכ"ב"), הינו איזור שבו יש למדינה זכויות כלכליות ומחקריות, בין היתר לניצול אוצרות טבע, תחומי הדיג ועוד. לעניין זה יש חשיבות רבה, מדינית, כלכלית ומשפטית, בסימון הקו שיתחם את האכ"ב של מדינת ישראל.
3. מימי החופין של מדינת ישראל גובלים עם לבנון; האכ"ב של מדינת ישראל גובל בצפון עם לבנון ועם בקפריסין. עם קפריסין נחתם ואושרר לאחרונה הסכם תיחום אכ"ב המשקף את עבודתם של מומחים מתחומי המשפט והקרטוגרפיה משני הצדדים.
4. באוגוסט 2010, פרסמה מחלקת האוקיאנוסים ודיני הים של האו"ם, הודעה רשמית שנמסרה ע"י ממשלת לבנון למזכ"ל האו"ם בדבר הגדרת קו התיחום הימי הדרומי של האכ"ב הלבנוני (קרי, ה"גבול" הימי בין לבנון וישראל, על פי גרסת לבנון). ההודעה הלבנונית כוללת רשימת קואורדינאטות גיאוגרפיות המציינת את הקו הלבנוני.
5. בנובמבר 2010 פרסמה מחלקת האוקיאנוסים ודיני הים של האו"ם הודעה לבנונית נוספת לגבי חלקו הדרומי של קו התיחום המערבי של האכ"ב הלבנוני (מדובר בתוספת לבנונית חד-צדדית ל"גבול" הימי בין לבנון וקפריסין לכיוון דרום). גם ההודעה הזו כוללת רשימת קואורדינאטות גיאוגרפיות.
6. הקואורדינאטות שפורסמו על ידי הלבנונים והופקדו באו"ם אינן עולות בקנה אחד עם החישוב הישראלי של קו התיחום הימי בין מימי החופין והאכ"בים של שתי המדינות, ועם ההסכם שחתמה ישראל עם קפריסין. הקו הלבנוני שהופקד באו"ם נמצא במרחק משמעותי מדרום לקו הישראלי.
7. הקואורדינאטות שהפקידו הלבנונים באו"ם, כמתואר לעיל, סותרות את הסכם סימון גבולות אכ"ב שלבנון עצמה חתמה עם קפריסין (אך לא אשררה) בשנת 2007.
8. באמצעות הפקדת הקואורדינאטות באו"ם מנסה לבנון לעגן תביעה לשטחים ימיים משמעותיים אשר לפי כללי הדין הבינלאומי המקובלים וההנחיות הטכניות הנובעות מהם, אמורים להשתייך למימי החופין והאכ"ב של ישראל בים. יש להדגיש כי על אף התבטאויות לבנוניות בנושא, אזורי קידוח קיימים- כולל שדות הגז לווייתן ותמר - נמצאים בשטח הישראלי גם על פי הקואורדינאטות שהפקידו הלבנונים באו"ם. עם זאת על פי הערכות מקצועיות קיים גם פוטנציאל להמצאות מאגרי גז בשטחים צפוניים לאזורים אלה. מעבר לחשיבות העקרונית הכללית שבסימון האכ"ב הישראלי, הדבר מקבל משנה חשיבות ודחיפות על רקע ההפקדה החד צדדית של הקואורדינאטות ע"י לבנון.
9. כמו כן נודע לאחרונה שחברה נורבגית מבצעת סקר סיסמי לצורכי חיפוש גז בחלק הדרומי של האכ"ב הלבנוני, אשר יושלם בחודשים הקרובים. על פי המידע ממשלת לבנון מבקשת להקצות זיכיונות לחיפוש גז באזורים אשר עשויים לכסות בחלקם אזורים שיש סבירות שהם שייכים לאכ"ב הישראלי.

10. יש לציין שהעדר תגובה ישראלית למהלכים של לבנון עלול להתפרש על ידי ערכאות משפטיות כהסכמה שבשתיקה.

11. מטרת החלטה זו הינה לקבוע את העמדה הישראלית בנוגע למיקומו המדויק של קו התיחום הימי הצפוני הן של מימי החופין והן של האכ"ב של מדינת ישראל בים התיכון (דהיינו, הגבול הימי עם לבנון), בהתאם לעקרונות דיני הים הבינלאומיים המקובלים והשיטות הטכניות הנובעות מהם, ולהביא לפרסום העמדה הזו באופן פומבי באו"ם כמקובל.

12. בהיעדר גבול ימי מוסכם בין ישראל ללבנון החלטה זו מעגנת את תביעתה של מדינת ישראל לזכויותיה הריבוניות והכלכליות בים התיכון.

13. תוואי קו התיחום הימי הצפוני של האכ"ב הישראלי המוצע לפרסום באו"ם, אשר כולל בתוכו את הקו לתיחום מימי החופין של מדינת ישראל (אשר הינו במרחק של 12 מיילים ימיים מהחוף), יקבע בהתאם לרשימת הקואורדינטות הגיאוגרפיות המצ"ב כנספח א', אשר הוכנה ע"י מנכ"ל המרכז למיפוי ישראל, בהתייעצות עם חיל הים, כאשר הנקודה המערבית ביותר של קו תיחום זה הינה "נקודה מס' 1", אשר מופיעה בהסכם שנחתם ב-17 לדצמבר 2010 בין ישראל לבין קפריסין בדבר תיחום האכ"ב בין שתי המדינות, והמבוססת, בין היתר, על הנקודה שהוסכמה בין הלבנונים לקפריסאים בהסכם שנחתם ביניהם ב-2007, אך כאמור לא אושר.

נתונים תומכי החלטה ומידע מחקרי

■ הערכות אנשי מקצוע בנוגע להימצאות משאבי טבע בשטח הימי שבמחלוקת עם לבנון :

עפ"י הערכת מומחים, קיימת סבירות גבוהה באשר להימצאות מאגרי נפט וגז משמעותיים בשטח הימי שבמחלוקת עם לבנון. הערכות אלו מדגישות את האינטרס הכלכלי בקביעה ברורה ודחופה של עמדת ישראל לגבי קו התיחום הימי הצפוני של מימי החופין והאכ"ב של המדינה.

השפעות אפשריות להחלטה (כלכלה, חברה, סביבה וממשל)

■ השפעות כלכליות אפשריות

במידה ויתגלו מאגרי נפט וגז בשטחים הימיים שבמחלוקת עם לבנון ובהתאם להערכות המומחים כמתואר לעיל, הפקדה פומבית באו"ם של העמדה הישראלית בנוגע למיקומו של קו התיחום הימי הצפוני של האכ"ב הישראלי בים, תמלא תפקיד חשוב בעיגון הזכויות הכלכליות החיוניות של המדינה בים.

■ התנגדות לבנונית אפשרית :

פרסום העמדה הישראלית בנוגע לקו התיחום הימי הצפוני של מימי החופין והאכ"ב של ישראל (קרי, ה"גבול" הימי עם לבנון), העומדת בסתירה ברורה לעמדות החד-צדדיות שלבנון פרסמה באו"ם בנוגע לקו תיחום הימי הדרומי של האכ"ב שלה כמתואר לעיל, עלול לשמש תירוץ נוסף להמשך "ההתנגדות", במיוחד בפי החזבאללה, בטענה כי ישראל סיפחה לעצמה באופן חד-צדדי שטחים

ימיים ואוצרות טבע לבנוניים. עם זאת, כפי שהודגש לעיל, אי פרסום העמדה הישראלית יכול להיפרש כהסכמה שבשתיקה לקו הלבנוני וויתור על שטחים בעלי פוטנציאל כלכלי משמעותי.

▪ **ההחלטה אינה משפיעה על מיקומו של "קו המצופים"**

יש לציין כי העמדה הישראלית המוצעת בנוגע למיקומו של קו התיחום הימי הצפוני הישראלי כמפורט בהחלטה כמעט שאינה משפיעה על הקו הטקטי ("קו המצופים") המהווה בסיס לפעילות הימית של חיל הים (ישנה השפעה שולית בקצה המערבי של קו המצופים). (קו המצופים הינו קו טקטי בלבד, אורכו כ- 3 מיילים ימיים והוא אינו מציין את הגבול הימי בין ישראל ולבנון).

היבטים תקציביים

לא רלוונטי.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

שר הביטחון - טרם התקבלה עמדתו.

חלופות להצעת ההחלטה

אין.

הזיקה שבין ההצעה לבין יעדי הממשלה

ההחלטה תואמת את קווי היסוד של ממשלת ישראל, כפי שיפורטו להלן מתוך מסמך קווי היסוד של הממשלה ה-32 (<http://www.pmo.gov.il/PMO/Government/Policy/>):

- **הממשלה תקדם תוכנית להתמודדות עם המשבר הכלכלי ותפעל ליצירת התנאים הכלכליים**

שיאפשרו צמיחה בת קיימא, וכן יצירה ושמירה על מקומות העבודה במשק.

המהלך המוצע עפ"י החלטה יביא לעיגון הזכויות הכלכליות של המדינה בים התיכון, צעד שיהיה חשוב במיוחד במידה ויתגלו אוצרות טבע משמעותיים בים התיכון באזור הסמוך לגבול הימי עם לבנון.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

אין.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

מצ"ב חוות דעת היועץ המשפטי של משרד החוץ.

מוגש על ידי שר החוץ
ועל ידי שר הבינוי והשיכון
ועל ידי שר התשתיות הלאומיות

ד' בתמוז התשע"א
6 ביולי 2011

26/6/11

כ"ה סיון התשע"א

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה

נושא ההחלטה: קביעת קו התיחום הימי הצפוני של מימי החופין והאזור הכלכלי הבלעדי של מדינת ישראל בים התיכון

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

הצעת ההחלטה קובעת את קו התיחום הימי הצפוני של מימי החופין (כהגדרתם בחוק) והאזור הכלכלי הבלעדי (אכ"ב) של מדינת ישראל בים התיכון, ולמעשה את הגבול בין מימי החופין והאכ"ב של ישראל לאלו של לבנון. הקו בהצעת ההחלטה נקבע בהתאם לעקרונות דיני הים ולהנחיות הטכניות ליישומם. ככלל על פי עקרונות דיני הים המקובלים, הגבול הימי בין שתי מדינות סמוכות שיש להן גבול יבשתי משותף, מותווה לפי קו האמצע (equidistance line), הנגזר ביחס לתוואי החוף של שתי המדינות.

כמו כן הצעת ההחלטה קובעת שיש לפרסם את הקו (רשימת הקואורדינטות) באו"ם בערוצים המקובלים. לפרסום כאמור יש משמעות משפטית, היות והוא נותן פומבי לעמדת ממשלת ישראל לעניין קו התיחום הימי הצפוני הן של מימי החופין שלה והן של האכ"ב, וזאת אל מול עמדתה של לבנון בנושא, אשר פורסמה אף היא באו"ם. העדר עמדה ישראלית ברורה לגבי קו הגבול התיחום הימי או אי פרסומה כמקובל, עלולים להתפרש כהסכמה בשתיקה לעמדה הלבנונית. לפי עמדה זו לבנון 'מספחת' למעשה למימי החופין שלה והאכ"ב שלה, שטחים ימיים השייכים לישראל. החלטה על קביעת הקו ופרסומה כמקובל, יסייעו לעיגון זכויותיה הריבוניות והכלכליות של ישראל בים התיכון.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

סביר להניח כי לבנון תביע התנגדות לעמדה שישראל תפרסם. לעניין זה ניתן לציון שמעבר לעמידה בעקרונות מקובלים של המשפט הבינלאומי ולהנחיות הטכניות ליישומם כאמור, העמדה של ישראל מתבססת גם על ההסכם לתיחום האכ"ב שנחתם לאחרונה בין ישראל לקפריסין, והתימוכין שנתנו מומחים קפריסאים מהתחום המשפטי והקרטוגרפי, במסגרת ההסכם הזה, תימוכין הבאים לידי ביטוי בהסכמה המשותפת על "נקודה 1". יש לציון שנקודה זו משותפת הן להסכם קפריסין – לבנון (שנחתם, אך לא נכנס לתוקף) והן להסכם ישראל – קפריסין. כמו כן ישראל מחויבת כאמור, מבחינה משפטית, לפרסם את עמדתה אל מול הפרסום הלבנוני החד צדדי, אחרת ייחשב הדבר להסכמה עם הקו הלבנוני, שאינו עולה בקנה אחד עם תרגום טכני מדויק של ההנחיות הנובעות מדיני הים המקובלים. יש לציון שבהסכם שנחתם בין

ישראל וקפריסין נכתב במפורש שמקומה של נקודה 1 שהוסכמה כנקודת הקצה המשותפת של קווי התיחום בין המדינות ניתן לבחינה מחדש ולהזזה בהסכמה בין שלוש המדינות הנוגעות בדבר (דהיינו, קפריסין, ישראל, ולבנון).

יש לציין שעל פי המשפט הבינלאומי חל איסור לעשות שינויים פיזיים באזור ימי המצוי במחלוקת בין שתי מדינות. לעניין הצורך ליישב את המחלוקת האפשרית בין ישראל ללבנון באשר לתיחום המדויק של האכ"ב והגבול הימי בין שתי המדינות, הכוונה לצרף לפרסום באו"ם אמירה ישראלית כללית, בדבר הנכונות לישב את המחלוקת בדבר קו הגבול הימי בין שתי המדינות בדרכי שלום, כמקובל עפ"י הדין הבינלאומי. מטרת אמירה זו הינה מתן מענה לכל ביקורת בינלאומית בדבר עצם הפרסום של העמדה הישראלית.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

אין מניעה משפטית לאשר את הצעת ההחלטה.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את הצעה:

אין מניעה משפטית לאשר את הצעת ההחלטה.

אהוד קינן

אהוד קינן, עו"ד

היועץ המשפטי, משרד החוץ